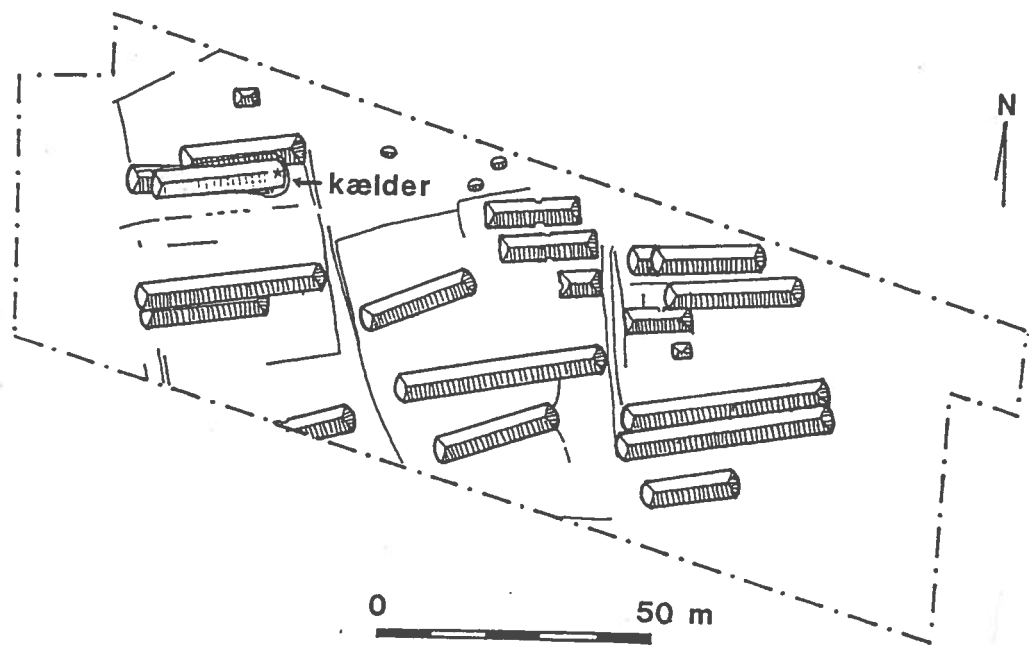

Nationalmuseets
Naturvidenskabelige Undersøgelser

Analyse af forkullede planterester fra en boplads fra sen ældre ger- mansk jernalder ved Solvang, Brørup Sogn, Malt Herred, Ribe Amt

af

David Robinson og Jan Harild

ANALYSE AF FORKULLEDE PLANTERESTER FRA EN BOPLADS FRA SEN ÆLDRE GERMANSK JERNALDER VED SOLVANG; BRØRUP SOGN, MALT HERRED, RIBE AMT. (HBV j.nr. 459; NNU j.nr. A7476)

AF DAVID ROBINSON OG JAN HARILD

Af mag. art. Per Ole Rindel, Museet på Sønderskov, er der indleveret en række prøver bestående af forkullede planterester (korn m.m.) fra en boplads fra sen ældre germansk jernalder (6. årh.) ved Solvang (fig. 1).

De forkullede planterester kommer fra jordprøver udtaget dels i en kælder (grube Ø) (fig. 2 & 3) og dels i tagbærende stolpehuller hørende til husene 5, 7, 9 og 19 (fig. 5-8). Kælderen er firkantet og måler ca. 1,2 x 0,7 m, har næsten lodrette sider og var bevaret i en dybde af ca. 0,35 meter. I kælderen har der været en plankebygget kistekonstruktion, med vandrette bundplanker i kistens tværretning og kanstillede vandrette planker i siderne. Skråtliggende plankedele i kistens indre synes at repræsentere et nedstyrtet låg af planker i kistens tværretning. Plankerne er omhyggeligt tildannede. Udover forkullede plankerester indeholdt kælderen forkullet korn m.m. samt fragmenter af adskillige lerkar (fig. 4).

Jordprøverne er behandlet af udgraveren og indleveret i tør tilstand, (d.v.s. indholdet af forkullede planterester er opkoncentreret ved enten flotering - jvf. Robinson & Jørgensen 1991), håndsortering eller tørsigtning gennem et dørs slag¹ (bilag 1).

MATERIALE

Samtlige prøver er foreløbigt undersøgt og vurderet. Følgende prøver viste sig at indholde forkullet korn, frø og andre planterester:

Kælderen (grube Ø) (fig. 4): 3 prøver

x347, x348 & x349: er dele af samme jordprøve, som er udtaget fra en koncentration af korn liggende over de ovenfor omtalte forkullede egeplanker og under knuste lerkar i bunden af kælderen.

x351, x352 & x353: er dele af samme jordprøve, som er udtaget fra bunden af kælderen umiddelbart over den ovennævnte prøve.

x356: er resultatet af flotering af 10 kg jord fra fyld af kælderen.

Hus 5 - stolpehul 5t8 (fig. 5): en prøve

x96a-e: er udskilt fra i alt 65 kg jord fra stolpeaftryk i stolpehul 5t8. Prøverne er behandlet på forskellige måder (bilag 1).

Hus 7 - stolpehul 7t2 (fig. 6): en prøve

x114a: resultat af flotering af 3-5 kg jord fra fyld af stolpehul 7t2.

Hus 9 - stolpehuller 9t1, 9t7, 9t13 & 9t15 (fig. 7): 4 prøver.

x125a: resultat af flotering af ca. 5 kg jord fra fyld af stolpehul 9t1.

x136a: resultat af flotering af ca. 3-5 kg jord fra fyld af stolpehul 9t7.

x137a: resultat af flotering af ca. 3 kg jord fra fyld af stolpehul 9t13.

x137b: resultat af flotering af ca. 5 kg jord fra fyld af stolpehul 9t15.

Hus 19 - stolpehul 19t9 (fig. 8): en prøve.

x162a: resultat af flotering af ca. 3 kg jord fra fyld af stolpehul 19t9.

METODE

De ovennævnte prøver er undersøgt, sorteret og bestemt i mikroskop. I de fleste tilfælde er planteresterne i hele prøven undersøgt og talt. I prøver med mange korn, hvor det ville være for tidskrævende at frasortere og tælle samtlige kerner, er kernerne fra en eller to delprøver talt og ganget op med antal delprøver for at give et skøn over antal korn i hele prøven. De bestemte planterester opbevares på NNU.

ANALYSERESULTAT

Analyseresultatet angives i tabel 1². Kun forkullede rester er taget med i tolkningen, idet der er stor sandsynlighed for, at de få tilstedeværende uforkullede rester repræsenterer senere forurening.

Kælderen (grube Ø):

Indholdet af de tre prøver fra kælderen (347-349; 351-353; 356) ligner hinanden meget. Blandt rester af dyrkede planter dominerer Avneklædt Byg totalt med et stort antal forkullede kerner samt en del aksled og løse avner. Herudover er der nogle få kerner af Havre, kerner og aksled af Rug og ubestemt korn, samt frø af Hør.

En del frø af markukrudt og ruderatplanter er tilstede, dog er der i de fleste tilfælde kun nogle få eksemplarer. Kun frø af Stinkende Gåseurt og Rødknæ optræder i større antal. En del andre frø, især af græsser, er ikke bestemt til art og deres voksested kan derfor ikke nærmere fastlægges.

Stolpehul 5t8

Prøven fra stolpehul 5t8 (96a-e) består næsten udelukkende af Bygkerner ledsaget af nogle ganske få ukrudtsfrø. Bygkernerne er bestemt til Nøgen Byg. Bestemmelsen var dog lidt problematisk idet kernerne ikke er forkullet i normal forstand. I de fleste tilfælde er kun frøskallen og den aller-yderste del af kernene forkullet og dermed bevaret. Der er snarere tale om ristning fremfor forkulning.

Stolpehul 7t2

Prøven fra stolpehul 7t2 (114a) har det meste artsrige indhold af alle de indsendte prøver, omfattende rester af korn (Avneklædt Byg og ubestemt), Hør og Skov Jordbær, markukrudt (især Hvidmelet Gåsefod, Fersken Pileurt, Rødknæ og Spergel). Herudover er der mange frø af halvgræsser og græsser (inkl. Tandbælg).

Stolpehul 9t1

Der er knap så mange arter repræsenteret i prøven fra stolpehul 9t1 (125a). Der er dog rester af dyrkede arter (Havre, Avneklædt Byg, Rug og ubestemt korn) samt en del markukrudt (især Hvidmelet Gåsefod og Fersken Pileurt).

Stolpehul 9t7

Prøven fra stolpehul 9t7 (136a) indeholdt kun 33 frø af Hvidmelet Gåsefod og et enkelt frø af Spergel.

Stolpehul 9t13

Prøven fra stolpehul 9t13 (137a) indeholdt kun 3 frø af Hvidmelet Gåsefod.

Stolpehul 19t9

Prøven fra stolpehul 19t9 (162a) indeholdt et korn af Avneklædt Byg samt to kornfragmenter.

DISKUSSION**A: Anlæggene****Kælderen (grube Ø):**

Kælderen har tilsyneladende været brugt til opbevaring af behandlede (dvs. tærskede og rensede) afgrøder. De forkullede planterester i kælderen er domineret af korn (hovedsagelig Avneklædt Byg) iblandet nogle forholdsvis få ukrudtsfrø og aksled samt hørfrø. Afgrøderne har evt. været opbevaret i de mange krukke, som der også er fundet rester af i kælderen. Planteresterne er sandsynligvis brændt på samme tidspunkt, som følge af ildebrand, fremfor langsomt akkumuleret på stedet.

Stolpehul 5t8 :

Inholdet af prøven fra stolpehul 5t8 er meget utypisk for et stolpehul. Det består næsten udelukkende af svagt forkullede kerner af Nøgen Byg. Forkulningen er meget jævn og ensartet, og der er sandsynligvis tale om en decideret ristning af kernene evt. inden maling af kornet eller som led i madlavningen (f.eks. byggrød).

Stolpehullerne 7t2 og 9t1:

Indholdet af disse to prøver svarer mere til det man typisk finder i stolpehuller. Det afspejler materialets karakter som langsomt dannet kulturlag og består af en blanding af rester af dyrkede planter, markukrudt, ruderater samt andre planter bl.a. græsser og halvgræsser. De to sidstenævnte har antagelig været anvendt bl.a. som byggemateriale (f.eks. til gulve, væg og tage). De findes også tit i husdyr fækallier.

B: Plantresterne**Afgrøderne:**

Pladsen er arkæologisk dateret til sen ældre germansk jernalder. Denne datering afspejles også i sammensætningen af de tilstedeværende dyrkede arter, dvs. dominans af Avneklædt Byg, men også tegn på dyrkning af Havre, Hør og Rug (Robinson i tryk). Rugen blev en meget vigtig afgrøde i Danmark i løbet af yngre jernalder og vikingetiden (Robinson 1993). De mange kerner af Nøgen Byg i stolpehul 5t8 er vanskelige at forklare. Nøgen Byg som afgrøde hører hjemme i

ældre jernalder, bronzealder og yngre stenalder, den findes stort set ikke efter romertiden (Robinsen i tryk). Det er dog muligt, at den stadig blev dyrket i mindre målestokke til bestemte formål, til hvilke den er specielt egnet f.eks. ristning til grød. Det kræver nemlig meget arbejde at afskalle kerner af Avneklædt Byg til samme formål og kernene får ikke samme udseende og sandsynligvis heller ikke samme egenskaber som Nøgen Byg (A.B.Jørgensen pers. medd.).

Ukrudt:

I prøverne er repræsenteret en række markukrudtsplanter, hvoraf en del også kan optræde som ruderaer (d.v.s. på forstyrret næringsrig jord omkring bebyggelse o.s.v.). Hovedparten af de tilstedeværende arter (f.eks. Hejre, Hvidmelet Gåsefod, de fire arter af Pileurter, Lancet og Glat Vejbred, Kiddike, Rødknæ, Knavel, Spergel og Fuglegræs) er almindeligt forekommende i jernalderen og i nogle tilfælde også i tidligere perioder (Jensen 1985). Derimod er frøene af Stinkende Gåsefod og Grå-Bynke de hidtil tidligste eksempler der er registreret i Danmark (Jensen *ibid.*). Bortset fra nogle enkelte frø fra bronzealderen ved Birknæs (Jessen & Lind 1922-23; Jørgensen 1979) og fra ældre jernalder ved Overbygård (Henriksen & Robinson i tryk), gælder dette også for Hejrenæb. Stinkende Gåsefod er en enårig plante, men den kan ligesom Klinte (*Agrostemma githago*) (se nedenfor) spire om efteråret og klare vinteren som små rosetter (vinteranuelle). Den er dermed tilknyttet vintersæd (f.eks. Rug). Det er interessant, at selvom der er beviser for rugdyrkning ved Solvang, så fandtes der ingen frø af Klinte. Andre undersøgelser viser, at Klinten dukker op sydfra i løbet af germansk jernalder i forbindelse med indførelsen af Rug (cfr. Robinson 1993), men den var åbenbart ikke nået her til området, da landsbyen var beboet.

Med hensyn til jordbund giver ukrudtsarterne lidt tvetydig udsagn. Prøvene fra kælderen (grube Ø) og stolpehul 5t8, der hovedsagelig består af rensede afgrøder (se ovenfor) uden væsentlig indblanding af andre kulturrester, indeholder rester både af arter som Rødknæ, Spergel, Hejrenæb, Kiddike og Knavel, der er mest tilknyttet mager evt. lidt sur sandjord, samt Stinkende Gåseurt, der er mest udbredt på lerjord. Antallet af frø af Hvidmelet Gåsefod er beskedent, hvilket tyder på at næringstilstanden i jorden har været lav. De relativt flere frø af denne art i stolpehullerne 7t2 og 9t11 kunne evt. afspejle den mere næringsrige jord omkring husene.

Andre arter:

En del frø kunne ikke bestemmes til art, derfor er deres voksested vanskeligt at fastlægge. Det gælder især de mange græsfrø, der dels kan stamme fra ukrudt på markene (f.eks. i kælderen (grube Ø) og Stolpehul 5t8), eller omkring husene i landsbyen, dels kan være transporteret til stedet som råmaterialer, dyrfoder eller i husdyrfækalier. De eneste græsfrø som er bestemt til art hører til arten Tandbælg, der vokser på hedemoser, fugtige heder, overdrev og morbund i skov - ofte langs stier.

De mange frø af halvgræser i prøven fra hus 7, stolpehul 7t2, og stammer sandsynligvis også fra husdyrfækalier samt råmaterialer brugt til vægge, tage og gulve.

KONKLUSION

Det undersøgte materiale fra Solvang omfatter forkullede rester af afgrøder i en opbevaringskælder (grube Ø), en samling ristet korn (stopehul 5t8) samt en række planterester fra blandede kulturlag i tagbærende stolpehuller (7t2; 9t1). Indholdet af plantemateriale i de andre prøver er for beskedent til at tillade en tolkning. Sammensætningen af de tilstedeværende afgrøder (Avneklædt og Nøgen Byg, Rug, Havre og Hør) er i overensstemmelse med de få andre analyser vi har fra germanertid, bortset fra fundet af Nøgen Byg, der snarere hører til romersk jernalder.

En række af de repræsenterede ukrudtsarter er tilknyttet enten vinter- eller vår-afgrøder (i nogle tilfælde begge dele!). Generelt afspejler markukrudtet en sandet jordbund, dog er Stinkende Gåseurt normalt forbundet med lerjord. Mange af de tilstedeværende arter kan have vokset på den næringsrige jord omkring bebyggelsen.

De forholdsvis mange frø af græsser og halvgræsser stammer sandsynligvis fra bl.a. brændt husdyrgødning eller byggematerialer brugt til vægge, tage og gulve.

Noter:

1. Det skal bemærkes, at dørslag, køkkensigter o.s.v. er uegnet til behandling af arkæobotaniske prøver, idet maskevidden (på ca. 1,5 - 2 mm) er for stor og små ukrudtsfrø kan evt. gå tabt. I dette tilfælde var tørsigtningen gennem dørslag kun det første led i opkoncentrationsprocessen for den pågældende prøve, idet den sigtede fyld blev indleveret som jordprøve til videre analyse på NNU (bilag 1).

2. Bortset fra prøverne x136a, x136a og 162a, fra henholdsvis stolpehul 9t7, 9t13 og 19t9, hvis indhold af planterester var meget beskedent (se teksten).

REFERENCER

Henriksen, P.S. & Robinson, D.E. (i tryk) Arkæobotaniske analyser af kornfund fra Overbygård, Østerbølle, Fjand og Alrum. NU Rapport (1994) XX.

København: Nationalmuseet.

Jensen, H.A. (1985). Catalogue of late- and post-glacial macrofossils of Spermatophyta from Denmark, Schleswig, Scania, Halland and Blekinge dated 13000 B.P. to 1536 A.D. Danmarks Geologiske Undersøgelse Serie A, no. 6., 95 pp. Copenhagen: C. A. Reitzels Forlag

Jessen, K. & Lind, J. (1922-23) Det danske markukrudts historie. København: Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs SKr. Naturvid. Math. Afd. 8 række VIII.

Jørgensen, G. (1979) A new contribution concerning the cultivation of spelt, *Triticum spelta* L., in Denmark. Archaeo-Physika 8 135-145.

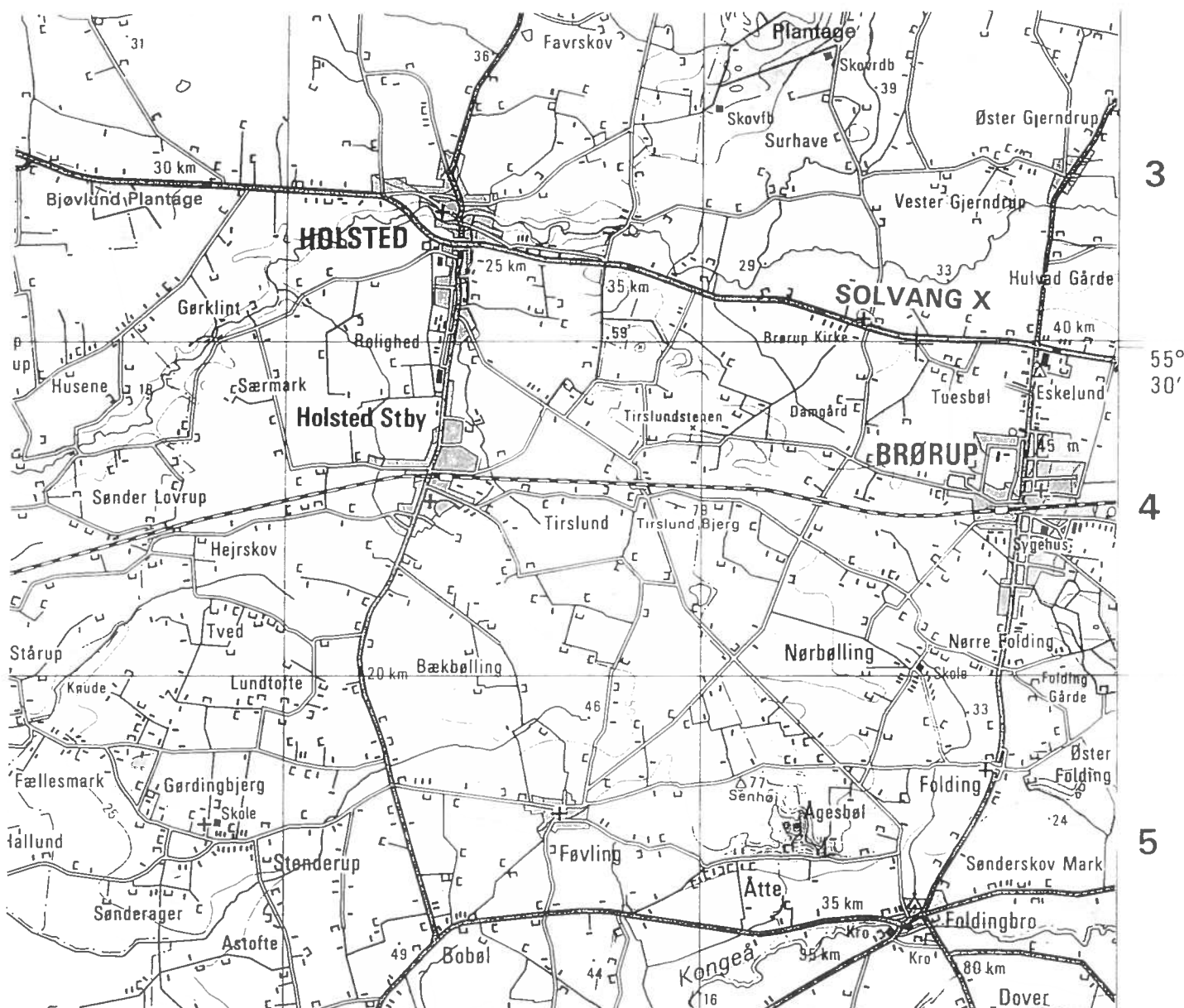
Robinson, D.E. (1993). Plant remains from the late Iron Age/early Viking Age settlement at Gammel Lejre. Journal of Danish Archaeology 10 (1991) 191-198.

Robinson, D.E. (i tryk) Kulturplanter fra Danmarks forhistorie. Arkæologiske udgravninger i Danmark. København: Det Arkæologiske Nævn.

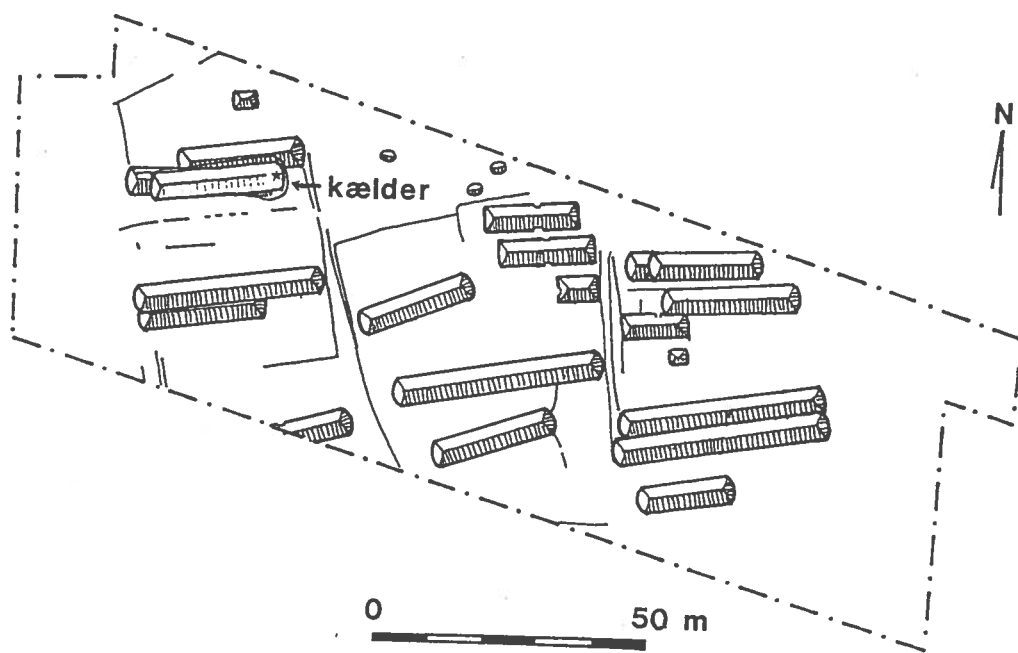
Robinson, D.E. & Jørgensen, G. (1991) Plantemakrofossilanalyse. Arkæologisk Felthåndbog 1991 N8 1-4.

ANALYSE AF FORKULLETT KORN M.M. FRA SOLVANG (HBV j.nr. 459, NNU j.nr. A7476) DAVID ROBINSON & JAN HARILD								
			GRUBE Ø			STOLPEHUL 518 x96a-e	STOLPEHUL 7t2 x114a	STOLPEHUL 9t1 x125a
			x347-x349	x351-x353	x356			
PRØVE- VÆGT			3-5 kg	3-5 kg	10 kg	65 kg	3-5 kg	5 kg
AFGRØDER:			DEL					
AVENA SATIVA	HAVRE	KERNE	5	3	23			1
HORDEUM VULGARE	BYG	AKSDELE	15	2	6			
HORDEUM VULGARE	BYG	AVNER	66	35	9			3
HORDEUM VULGARE	AVNKLÆDT BYG	KERNE	981	351	669		9	7
HORDEUM VULGARE VAR. NUDUM	NØGEN BYG	KERNE				4453		
LINUM USSITASSIMUM	HØR	FRØ	20	10 + F	58 + 17F		1	
SECALE CEREALE	RUG	KERNE	10	1	52			2
SECALE CEREALE	RUG	AKSDELE	1		6			
UBESTEMT KORN		KERNE	97	23	58	674	F	F
UBESTEMT KORN		AKSDELE	3					
ANDRE NYTTEPLANTER:								
CFR. FRAGARIA VESCA	CFR. SKOV-JORDBÆR	FRØ					5	
MARKUKRUDT:								
ANTHEMIS COTULA	STINKENDE GÅSEURT	FRØ	3 + F		40			
ARTEMISIA VULGARIS	GRÅ-BYNKE	FRØ		1				
BROMUS	HEJRE	KERNE	7					
CHENOPODIUM SP.	GÅSEFOD	FRØ	6 + 4F		6		1	1
C. ALBUM	HVIDMELET GÅSEFOD	FRØ		2F		1	16 + 2F	10 + F
ERODIUM CICUTARIA	HEJREKNEB	FRØ	1					
PLANTAGO LANCEOLATA	LANCET-VEJBRED	FRØ					1	
P. MAJOR	GLAT-VEJBRED	FRØ	3				2	
POLYGONUM AVICULARE	VEJ-PILEURT	FRØ	F					
P. AVICULARE/ CONVOLVULUS	VEJ-/SNERLE-PILEURT	FRØ			6		10 + 3F	
P. PERSICARIA/ LAPATHIFOLIUM	FERSKEN-/BLEG-PILEURT	FRØ	3 + 4F	1 + 2F	12 + 12F	4	1	12
RAPHANUS RAPHANISTRUM	KIDDIKE	SKULPE	1 + F	F			F	
RUMEX ACETOSELLA	RØDKNÆ	FRØ	20	1	58		16	
SCLERANTHUS SP	KNAVEL	FRØ	1					
SPERGULA ARVENSIS	SPERGEL	FRØ	2				8	1,5
STELLARIA MEDIA	FUGLEGRÆS	FRØ			6			
ANDET:								
CYPERACEAE	HALVGRÆSSER	FRØ					30	
FABACEAE	ÆRTEBLOMSTFAM.	FRØ	1		6	1	1	
GALIAM SP	SNERRE	FRØ					1	
GALEOPSIS SP	HANEKRO	FRØ	F	F				
LUZULA SP	FRYTLE	FRØ					2	
MYOSOTIS SP	FORGLEMMIGEJ	FRØ	1					
POACEAE	GRÆSSER	FRØ	7	2	40	1	42	
RANUNCULUS SP	RANUNKEL	FRØ	1					
RUMEX SP	SKRÆPPE	FRØ					1	
SIEGLINGIA DECUMBENS	TANDBÆLG	FRØ					4	1
TRIFOLIUM SP	KLØVER	FRØ			6			
UBESTEMT		FRØ	10	2	5	0	10	14

Tabel 1: Resultat af de arkæobotaniske analyser

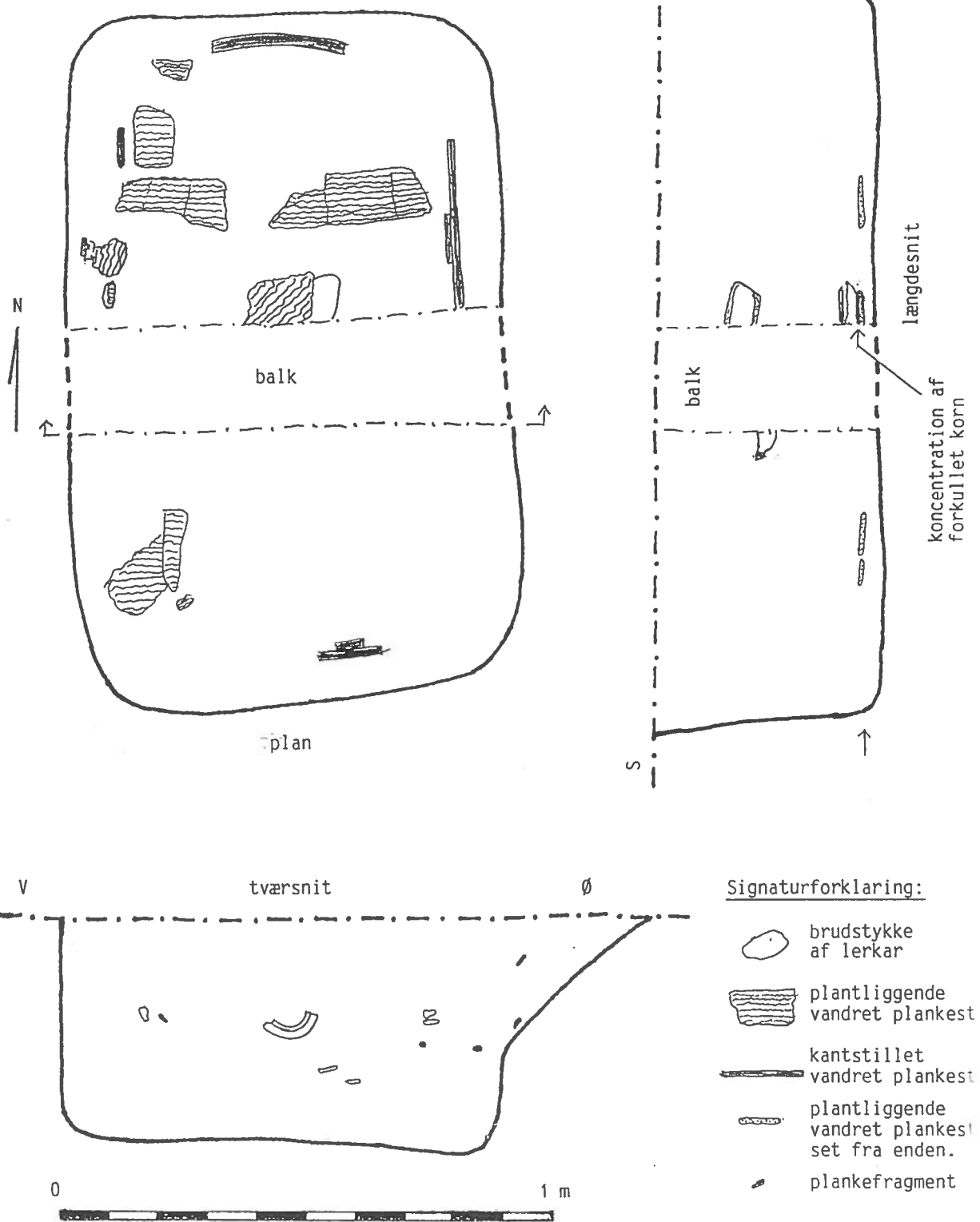

Figur 1: Situationskort - Solvang

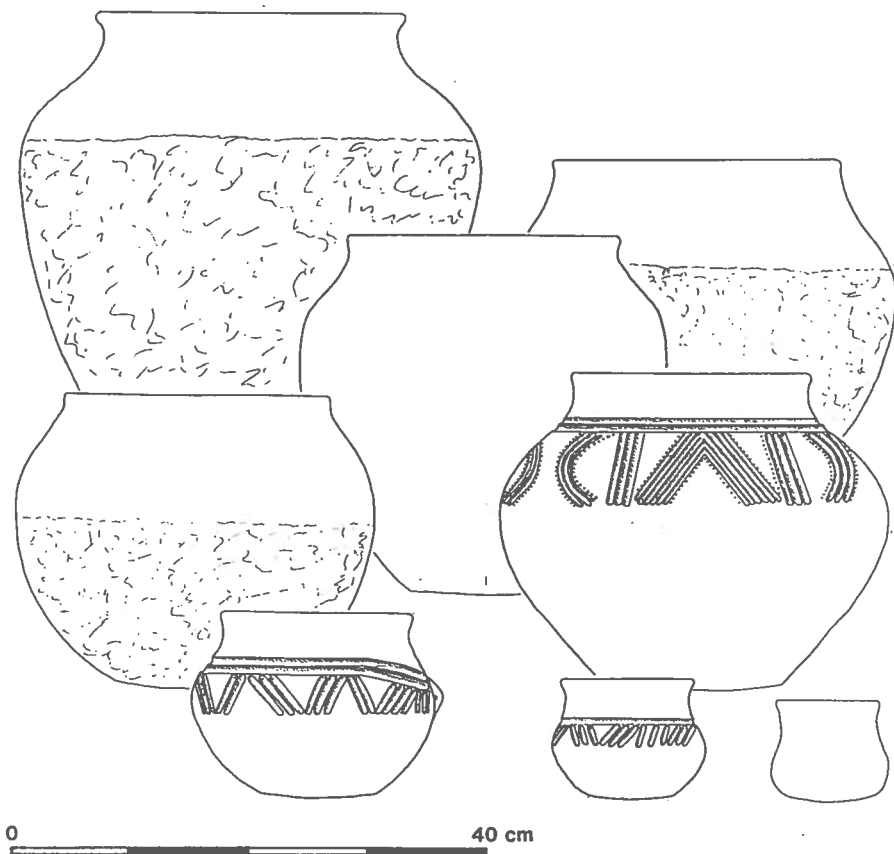

Figur 2: Kælderens placering i landsbyen (del. Per Ole Rindel).

Solvang
 HBV j.nr. 459
 grube Ø
 bearbejdet rentegning
 29-03-94 POR

Figur 3: Plan-/snittegninger - kælder (grube Ø) (del. Per Ole Rindel).

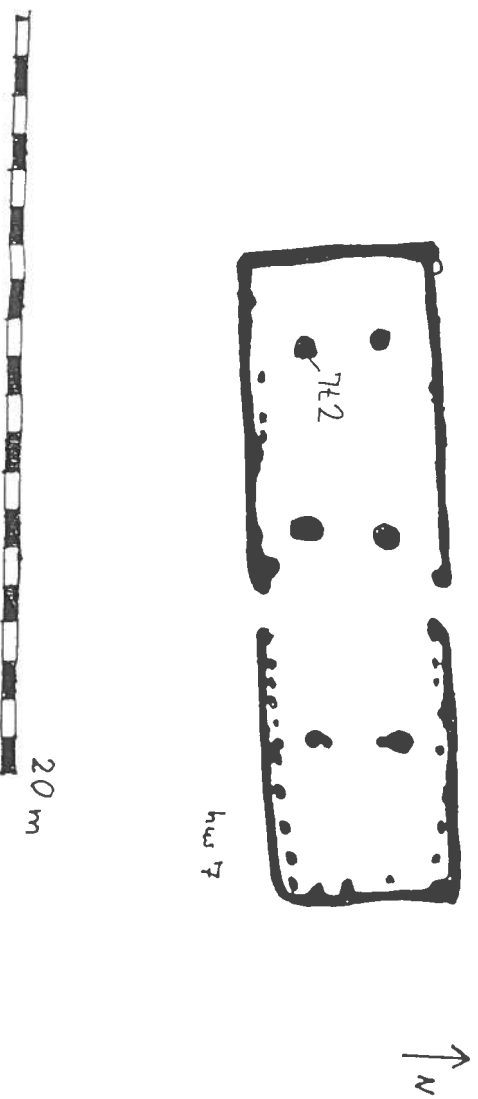

Figur 4: Keramik fra kælderen (grube Ø) (del. Per Ole Rindel)

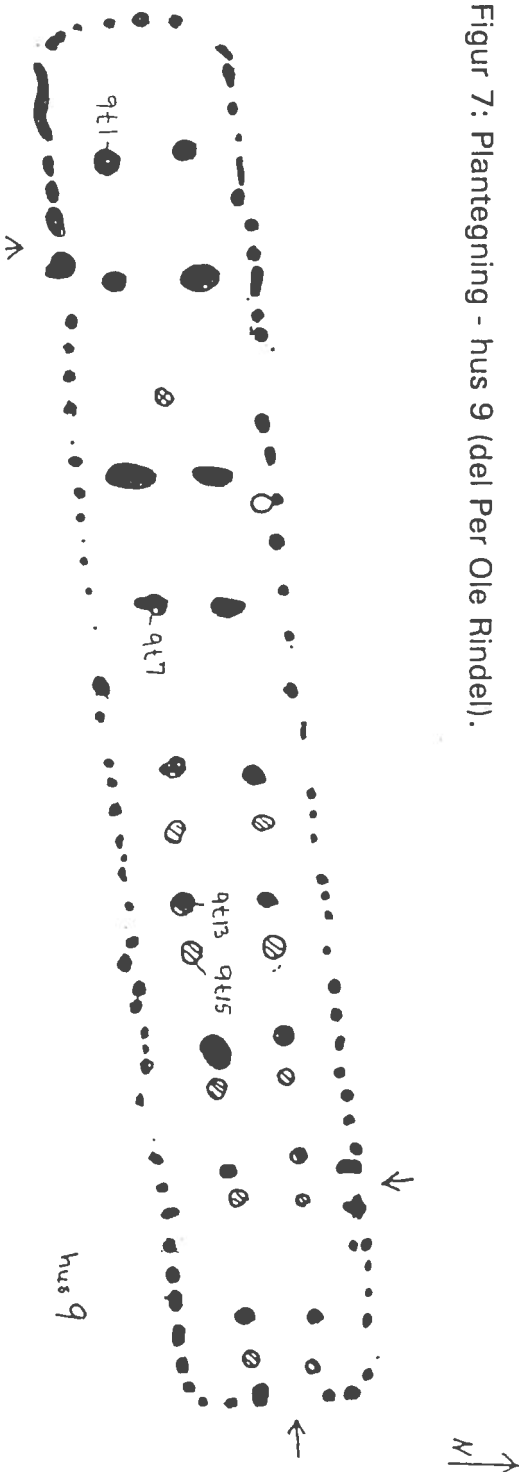
Figur 5: Plantegning - hus 5 (del. Per Ole Rindell).

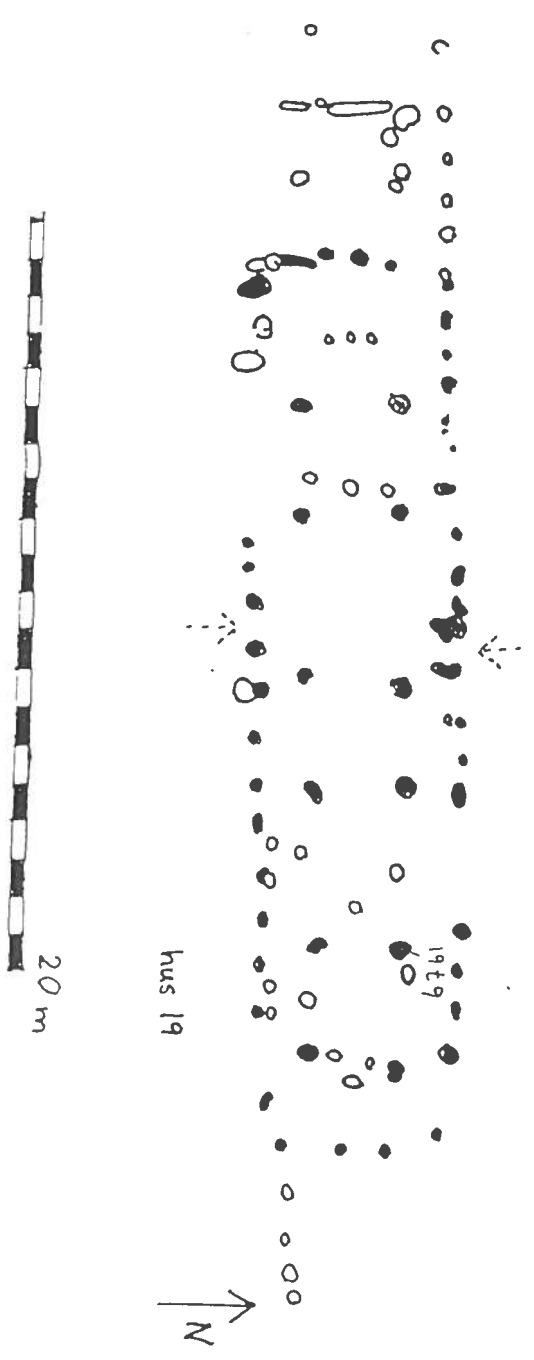
Figur 6: Plantegning - hus 7 (del. Per Ole Rindell).

Figur 7: Plantegning - hus 9 (del Per Ole Rindell).

Figur 8: Plantegning - hus 19 (del. Per Ole Rindell).

Bilag 1: Liste over de indsendte prøver samt beskrivelse af deres behandling ved udgraveren.

1

Fortegnelse over forkullede korn m.m.
fra Solvang-bopladsen fra sen ældre germansk jernalder,
indleveret til analyse på
Nationalmuseets Naturvidenskabelige afdeling 1993.

HBV j.nr. 459

HBV 459

- x 96a ca. 100 forkullede korn.
Manuelt frasorteret af jordprøve på ca. 20 kg inden
floatering (jvf. 459 x 96b-c).
Jordprøven udtaget af opgravet fyld fra østlige del af
stolpehul 5t8 i hus 5.
 - x 96b ca. 150 forkullede korn og et mindre antal små stk.
trækul.
Resultat af floatering af jordprøve på ca. 20 kg (jvf.
459 x 96a & c).
Jordprøven udtaget af opgravet fyld fra østlige del af
stolpehul 5t8 i hus 5.
 - x 96c ca. 20 forkullede korn, samt små stk. trækul m.m.
Resultat af floatering af ca. 1/10 af samme jordprøve
som 459 x 96a-b, efter tørsoldning i sold m. maskevidde
5 mm.
Jordprøven udtaget af opgravet fyld fra østlige del af
stolpehul 5t8 i hus 5.
 - x 96d ca. 2.000 forkullede korn. samt en smule andre
forkullede smådele.
Resultat af floatering af jordprøve på 30 kg.
Jordprøven udtaget direkte i den vestlige del af fyld i
stolpehul 5t8 i hus 5.
 - x 96e ca. 100 forkullede korn, samt div. små stk. trækul m.m.
Resultat af floatering af jordprøve på ca. 15 kg (herfra
også 459 x 96f-g).
Jordprøven udtaget af opgravet fyld fra østlige del af
stolpehul 5t8 i hus 5.
- x 96a-e er 1/12 93 indleveret til analyse på
Nationalmuseets Naturvidenskabelige afd. (David
Robinson).

- x 114a Et par hundrede små stk. trækul m.m. (bl.a. brudstykker af forkullede kviste (diam. 5-6 mm)).
Resultat af floatering af jordprøve på ca. 3-5 kg, udtaget i fyld i stolpespor i stolpehul 7t2 i hus 7.
- x 125a Et halvt hundrede små stk. trækul m.m.
Resultat af floatering af jordprøve på ca. 5 kg, udtaget i stolpespor i stolpehul 9t1 i hus 9.
- x 136a Et mindre antal div. småpartikler.
Resultat af floatering af jordprøve på ca. 3-5 kg, udtaget i stolpespor i stolpehul 9t7 i hus 9.
- x 137a En halv snes små stk. trækul og div. andre småstk.
Resultat af floatering af jordprøve på ca. 3 kg, udtaget i stolpespor i stolpehul 9t13 i hus 9.
- x 137b En halv snes små stk. trækul og div. andre småstk. (frø e.l.).
Resultat af floatering af jordprøve på ca. 5 kg, udtaget i stolpespor i stolpehul 9t15 i hus 9.
- x 162a En snes små stk. trækul og et mindre antal forkullede korn/små frø.
Resultat af floatering af jordprøve på 3 kg, udtaget i fyld til stolpespor i stolpehul 19t9 i hus 19.

x 114a, 125a, 136a, 137a-b & 162a er 9/12 93 indleveret til analyse på Nationalmuseets Naturvidenskabelige afd. (David Robinson).

- x 347 ca. 500 let forkullede korn.
Fundet i bunden af grube Ø, liggende direkte på forkullet plankestykke på grubens bund, og umiddelbart dækket af et stort brudstykke af en karbund (jvf. 459 x 261).
Manuelt frasorteret fra præparat med fylden umiddelbart under karbund 459 x 261, dels ved umiddelbar manuel frasortering, dels manuelt efter forsigtig sigtning i dørslag (uden anvendelse af vand).
- x 348 Små forkullede plantedele m.m.
Fundet i bunden af grube Ø.
Solderest (efter soldning i dørslag m. 1 mm-maskevidde) fra soldning af fyld umiddelbart omkring koncentrationen af korn på den centrale del af grubens bund (jvf. 459 x 347). OBS: korn og større trækulstk. er udskilt (jvf. 459 x 347 & 350).
- x 349 Jordprøve, repræsenterende den soldede fyld (dvs. efter frasortering af 459 x 347-48 vha. dørslag) fra området umiddelbart omkring koncentrationen af korn på den centrale del af grubens bund (jvf. 459 x 347).
Fundet i bunden af grube Ø.

- x 351 ca. 200 forkullede korn.
Fundet i fyld i grube Ø, fortrinsvis ved grubens bund.
Manuelt frasorteret, dels ved umiddelbar manuel
frasortering, dels manuelt efter forsigtig sigtning i
dørslag (uden anvendelse af vand) (jvf. 459 x 352-353).
- x 352 Små forkullede plantedele m.m.
Fundet i fyld i grube Ø, fortrinsvis ved grubens bund.
Solderest (efter soldning i dørslag m. 1 mm-maskevidde)
fra soldning af fyld, fortrinsvis fra den centrale del
af grubens bund). OBS: korn og større trækulstk. er
udskilt (jvf. 459 x 351 & 354).
- x 353 Jordprøve, repræsenterende den soldede fyld (dvs. efter
frasortering af 459 x 351-52 vha. dørslag), fortrinsvis
af fyld fra den centrale del af grubens bund (jvf. 459
x 347).
Udtaget i fyld i grube Ø.
- x 355 3 mindre brudstykker af forkullet planke, med et tyndt
lag forkullede korn in situ på oversiden.
Fundet ved bunden af grube Ø.
Hjemtaget til Museet på Sønderskov som del af en samlet
blok med fylden under karbund 459 x 261 ved den centrale
del af grubens bund. Disse tre forkullede brudstykker af
planke indgik i et større parti af en forkullet planke,
der var dækket af korn (jvf. HBV 459 x 347).
- OBS: x 347-49 & x 351-53 & x 355 er 28/10 93 indleveret til
analyse på Nationalmuseets Naturvidenskabelige afd.
(David Robinson).
- x 356 Flere hundrede forkullede korn og andre forkullede
smådele.
Resultat af floatering af jordprøve på 10 kg, udtaget i
tværbalken midt i grube Ø. Større trækulstykker er
efterfølgende frasorteret (jvf. HBV 459 x 357).
- OBS: x 356 er 1/12 93 indleveret til analyse på National-
museets Naturvidenskabelige afd. (David Robinson).